

REVISTA POLITICĂ

Abonamentele:

În Austro-Ungaria pe an pentru cărțurari 8 cor., pentru țărani 5 cor., în România și străinatate pe an 10 cor. Abonamentele se plătesc înainte la administrație și se pot face pe 6 sau numai pe 3 luni. Un număr 15 bani.

Inseratele:

se trimite numai la administrația foii și costă: un rând petiț, sau spațiul său, prima dată 12 bani, a doua oară 18 bani, a treia oară 24 bani. — Scrisori nefrancați nu se primesc. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare în fiecare Duminică.

Redacția și Administrația: strada Tâmplarilor N-rul 16.

Cum nu vii tu, Tepeș Doamne, ca punând mâna pe ei
Să-i împarți în două cete, în nebuni și în mișei.
Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la pușcările și la casa de nebuni.

Eminescu.

Bate-voiu păstorii și turma se va risipi.

Buba cea mai amară de care suferă Europa răsăriteană sunt de bună samă Jidanii. Străini de neamul, limba, legea și obiceiurile popoarelor creștine, între cari trăesc, ei nu se mulțamesc că pot trăi în pace, cu munca mânilor și a minții lor și sub scutul legilor blânde și îngăduitoare ale acestor popoare, nu cunosc omenia și mulțămăta, ci prinzând rădăcini, ei își fac obraz și îndrănesc a se amesteca nechemați în toate treburile popoarelor găzduitoare cu vorba și fapta, călcând în picioare cele mai sfinte lucruri creștinești, credința, morala, obiceiurile și căutând să tragă folos pentru neamul lor din cele mai netrebnice fapte. Nu-i mirare că bunul simț și iubirea aproapelui se tulbură la popoarele creștine și, ele apărându-și bunurile lor, sdrobesc ca în alte țări viermele nimicitor, care roade la temelia statului, a bisericii și a vieții popoarelor. Nu-i mirare, dacă în România, unde Jidanii sunt stăpânii fără scrupule și obrasnici ai orașelor, se rădică din când în când vre un bărbat înțelept și curajos, care prin scrisul și vorba sa dă de gol toate uneltirile talmudice ale Cahalului jidovesc, cari uneltiri sunt menite să batjocurească și să în-

josească pe Români și Țara Românească, care-i hrănește. Jidanii din România, stăpâni desăvârșiți pe meserie și negoț și arândași fără suflet ale celor mai frumoase și mai mănoase moșii boerești, nu se mulțamesc că pot strânge averi în ticnă, că își au școlile și hevrele lor neatinsse de nimene, că au chiar gazetele lor, ca să-și apere drepturile, ei cer mai mult! Cer să aibă parte la conducerea țării, ca să poată fi aleși deputați și chiar să devie și miniștri; cer să fie alături cu stăpânii țării! Și dacă nu li se îngăduie aceasta, ei caută tot felul de mijloace mârșave și ascunse ca să între la putere hoțește prin mită și bani. Fiind însă prinși de oameni conștienți și iubitori de neam, cari-i pândesc și, căpătând peste labe, ei strigă în lumea mare, că Românii sunt barbari fără suflet, că prigonesc nu popor pacinic și că nu răsplătesc munca și jertfa pentru patrie a neamului lui Israil. Iar acei ce-și apără țara împotriva uneltirilor Cahalului pot să fie curați ca lumina soarelui și drepti ca Christos, căci Jidanii tot vor trâmbița despre ei în lume că sunt fiii întunerecului, clericali, reacționari, proști și răi.

Așa o pățește în timpul din urmă și d. A. C. Cuza, profesor la universitatea din Iași, cel mai luminat economist al țării, poet recunoscut, conducător al mișcării naționaliste, cel mai energic apărător al legii strămoșești împotriva șărlătăniilor Jidanilor și jidoviților și rudă de aproape cu fostul Domnitor A. I. Cuza I-ii, urzitorul României și desrobitorul țărănilor.

Cine a cetit „Neamul Românesc“, va fi văzut că „Jidanii în presă“ este o rază orbitoare de lumină din mintea acestui bărbat, care luminează și cel mai adânc întuneric al uneltirilor jidovești îndreptate împotriva poporului românesc. Din pricina aceasta Jidanii voesc să-l piardă pe d. A. C. Cuza, bunul păstor, și pentru că nu au cu ce se acăța de el, au luat în ajutor, minciuna.

Gazeta jidovască și jidovită „Facla“ din București mințește mereu împotriva d-lui A. C. Cuza și a prietenului său de luptă Iorga și văzând că cu minciuna și clewetirea răspândite prin gazeta „Facla“, care întunecă mințile, ajung doară în pușcărie, Jidanii și jidoviții de la „Facla“ Cahalului, au tipărit mai dăunăzi o broșură scrisă de un jidovit și nemernic advocățel, în care se spune că d. A. C. Cuza nu merită să fie profesor de universitate, pentru că lucrarea sa: „Despre poporație“, pe baza căreia a fost numit profesor și care a fost premiată de Academia Română, este o simplă plagiere din autori nemți, francezi, englezi și americani. D. A. C. Cuza l-a dat pe scriitorul acestei broșuri în judecata curții cu juri și el își va primi, desigur, pedeapsa cuvenită.

Ce folos! Jidanii nu voesc să aștepte sfârșitul judecății, de care puțin le pasă cum se va sfârși, ci ei luând la mână productul minții unui descreerat, plătit poate de dâșii cu bani grei, au împlut lumea că: „A. C. Cuza, profesor pentru economia națională, șef al partidului antisemit și candidat pentru parlament este nu plagiator ordinar și incapabil, căci a copiat din cuvânt în cuvânt tocmai acea lucrare, care i-a mijlocit un premiu de la Academia Română, o catedră la universitate și o situație politică.“

Așa au cuvântat mârșavele gazete jidovești și jidovite din România, înainte de vre o câteva zile și ca prin farmec cuvântul lor s'a lășit prin gazetele din străinătate cu înțelea fulgerului, dovedind încă odată lumii, care vrea să înțeleagă farmecul, că presa e jidovită. Vineri în 3 Martie a aflat de bine și „Tagblatt“ a Jidanilor noștri din Cernăuț, care e sprijinită și de foarte mulți Români, să se ocupe de broșura de la „Facla“, însă nu într'o notiță de 3 șire cum a amintit cazul celor împușcați la Mărgineni și Galați, ori căderea

guvernului francez, sau moartea regelui Eduard al Angliei sau împușcarea fostului ministru I. I. C. Brăteanu de către socialistul Jelea, ci într'un articol de fond de 5 coloane și jumătate. Articolul e intitulat: „Alexander Cuza's Glück und Ende“, titlu care ne aduce aminte de: „Des Grafen Glück und Ende“, apărut astă toamnă tot în această foaie jidovască. Atunci ca și acuma a fost vorba de o persoană, care a voit să ferească poporul românesc, ferindu-l de uneltirile ucigătoare ale Cahalului jidovesc. Din amândouă articolele amintite nu se vede nimică alta decât ura neîmpăcată a Jidanului răsbunător împotriva conducătorilor creștini. Și dacă vom urmări prin 8 ani de zile ziarul „Tagblatt“, nu vom afla nimică alta decât hulă și ură împotriva Românilor de pretutindene și cu deosebire împotriva acelor bărbați, cari au încercat mântuirea neamului românesc de pecingenea cea mai urâcioasă și mai primejdioasă a acestor lipitori lacome. Ba, înainte de 3 ani această gazetă a îndrăsnit în obrăsnicia ei să-i facă pe Români „popor de ucigași și tâlhari“, când un Jidan crășmar din Cacica a fost omorât și prădat de un desertor jidan din România.

Și totuși se mai află Români în această țară, cari abonează și citesc această foaie plină de otravă și venin jidovesc, care ne batjocurește poporul și pe conducătorii lui, ne otrăvește sufletul cu tot soiul de știri imorale și cu minciuni, cum a făcut-o și pe timpul alegerilor din Cernăuț, susținând că deputatul T. Simionovici ar fi anunțat retragerea candidaturii d-lui M. Chisanovici, lucru care s'a dovedit în urmă cu totul neadevărat, astfel li-a cășunat Românilor pierderea unui mandat în consiliul comunal din Cernăuț. Noi îi compătimim pe acei Români, cari încă nu au înțeles că ei cu orice ban dat ziarului „Tagblatt“ din Cernăuț, sprijinesc lupta vânzătorului Juda încontra nevinovatului Christos, și ne vom pune să înfierăm după cuviință pe toți (sunt mulți cărturari români), cari vor mai da cel mai mic ajutor „Faclei“ bucovinene „Tagblatt“. Iară pe studențimea noastră universitară o provocăm să se adune și să protesteze cu toată energia încontra nemai pomenitelor atacuri îndreptate de niște ne-

mernici d-lui A. C. Cuza, ilustrul profesor și naționalist român, care a știut și a avut tăria sufletească să lovească hidra Ca-halului barbar în subțirile sale fire talmudice.

Românii și școlile secundare din Bucovina.

(Notițe statistice de I. E. Torouțiu.)

I. Gimnaziul superior ort. or. din Suceava.)

(Urmare.)

1871

Numărul elevilor, 267, se împarte după confesiune

în:

133 = Ort. or.
92 = Alte confesiuni
42 = Mosaici.

După naționalitate.

126 = Români
99 = Diferite naționalități
42 = Evrei

Sunt 3 profesori (2 cateheți + 1 profesor pentru limbile clasice) și 12 străini. Rezultatul examenului de maturitate e următorul: din 14 abiturienți sunt 5 Rom. și 9 străini, nici un Evreu. Atât la examenul de maturitate cât și în decursul anului școlar se dau frumoase și interesante teme din limba românească: „Domnia lui Scarlat George Ghica“, „momentele cele mai însemnate din istoria Bucovinei“ și a:

Sa. 1866/70 = 15 Rom. + 14 str. + 3 Evr. = 32 abit.

+ 1871 = 5 „ + 9 „ + 0 „ = 14 „

Sa. 1866/71 = 20 Rom. + 23 str. + 3 Evr. = 46 „

1872

Numărul elevilor, 269, se împarte după confesiune

în:

129 = Ort. ort.
79 = Alte confesiune
61 = Mozaici.

După naționalitate:

125 = Români
83 = Diferite naționalități
61 = Evrei.

La cei profesori din anul trecut se mai adaugă 2, Alex. Comoroșan, care ocupă locul de catehet al unui fost catehet provisor, și Ștefan de Repta, ulterior fost cel mai energic și mai bun director, din câți i-a avut gimnaziul ort. or. din Suceavă până în ziua de astăzi. Cel dintâiu director, Dr. Iosef Marek, a ocupat această funcție de la 1860 — 1869, de la care an urmează al doilea director, tot străin, Johann Limberger, 1869—1883. Chiar îndată la deschiderea acestui gimnaziu, s'au creat din fondul religionar ort. or. stipendii de câte 168 cor. și 240 cor. anual, cari se distribuiau între elevii sermani și sirguincioși de confesiunea ort. or. La anul 1863 gimnaziul din Suceavă dispunea de 10 stipendii din partea fondului, 8 câte 168 cor., iar 2 câte 240 cor.

»Astăzi se bucură, grație influenței prepotente a Rutenilor pe toate terenele culturale din țară, de stipendiile acestea, create din averea strămoșilor noștri, numai Rutenii, cari au știut să vâre între condițiile pentru decernarea lor, și cea a cunoștinței necondiționate a limbii rutene«*)

În anul acesta sunt 6 abiturienți, 2 Români, 2 Evrei, 2 străini.

Sa. 1866/71 = 20 Rom. + 23 str. + 3 Evr. = 46 abit.

+ 1872 = 2 „ + 2 „ + 2 „ = 6 „

Sa. 1866/72 = 22 Rom. + 25 „ + 6 „ = 53 abit.

Numărul elevilor Români din anul acesta școlar scade iarăși cu 1, iar al evreilor se suie cu 19. Acuma să vedem cum stăm cu raportul din anul 1862. În vreme, ce la 1862 aveam raportul acesta: Români 70 : 10 Evrei, după 10 ani, la 1872 avem acest raport: Români 125 : 61 Evrei, deci dară în vreme ce înainte de 10 ani Evreii aveau a șaptea parte, cât făceam noi, acuma au jumătate cât noi. Nu zicem nimic, decât doar că gimnaziului din Suceava i se și cuvine cu tot dreptul titlul de ort. »oriental«. Dar să nu ne supărăm de pe acuma, să vedem mai departe la ce rezultat vom ajunge.

1873.

Numărul elevilor, 257, se împarte după confesiune

în:

122 = Ort. or.
72 = Alte confesiuni
63 = Mozaici.

După naționalitate:

115 = Români
79 = Diferite naționalități
63 = Evrei.

Numărul profesorilor români crește la 8, iar cel al străinilor cade la 7, cu toate acestea numărul elevilor români, cari în anul trecut era 125, scade la 115, pecând cel al Evreilor se suie cu 2.

Abiturienți sunt 9, dintre cari 4 Români, 3 străini, și 2 Evrei.

Sa. 1866/72 = 22 Rom. + 25 str. + 6 Evr. = 53 abit.

= 1873 = 4 „ + 3 str. + 2 „ = 9 „

Sa. 1866/73 = 26 „ + 28 str. + 7 „ = 62 abit.

1874

Numărul elevilor, 253, se împarte după confesiune

în

104 = Ort. or.
73 = Alte confesiuni
76 = Mozaici.

După naționalitate:

103 = Români
74 = Diferite naționalități
76 = Evrei.

Profesori — 8 Români și 8 străini. Ar fi bine, dacă cetitorii s'ar uita *mereu* la cifrele noastre și le-ar compara *mereu* cu cele ale Evreilor. Mi-i foarte greu să comentez pe larg rezultatul fieștecărui an, fiind sigur, că mulți dintre cetitorii mei vor știe chiar mai bine în

*) Vide: Iorgu G. Toma „Școala Română“, Suceava 1909, pag. 27.

multe cazuri să stea de vorbă cu cifrele, de aceea, după proverbul latinesc „saxa loquuntur“ las' în sama fieștecărui să-și comenteze datele mai pe larg, iar cele câteva notițe ce le fac în urma fieștecărui an școlar, n'au pretențiunea de a fi comentarii strașnice, decât numai juste și înlesnitoare pentru cetitori, așa că paginile acestea să nu fie prea greoaie și obositoare din pricina atâtor numere. Încolo fieștecare comenteze-și cum voiește, are dinaintea sa cifrele. Eu și mai departe mi le voi comenta în felul acesta.

Uitați-Vă mai sus la cifrele din anul acesta 1874 și comparați-le cu cele din anul 1873 și veți vedea ceva bătător la ochi! *Românii scad cu 12, Evreii cresc cu 13!* Oare care să fie pricina că de 5 ani încoace Românii tot scad și Evreii tot cresc? N'aveau cărți didactice românești? E drept că nu, dar în anul 1866 tot n'aveau cărți românești, și cu toate acestea *la anul 1866 erau 130 elevi Români și numai 23 Evrei, pe când acum sunt numai 103 elevi Români, și 76 Evrei!* Ei și atunci erau numai 4 profesori români și 10 străini, iar în anul acesta 5 pe 8! Explice-și fieștecare după simțul și mintea sa! Dar una cred că nimene nu va întrelăsa, să vadă . . . *că numărul profesorilor români crește și al elevilor români scade, și al Evreilor se urcă de mama focului.*

Numărul abiturienților din anul acesta e 11, dintre cari 5 sunt Români, 3 străini și 3 Evrei.

Sa. 1866/73 = 26 Rom. + 28 str. + 7 Evr. = 61 abit.

+ 1874 = 5 „ + 3 „ + 3 „ = 11 „

Sa. 1866/74 = 31 „ + 31 „ + 10 „ = 72 abit.

Între abiturienții anului acestuia e și un Român cu numele Constantin *Andriewicz* care-i preotul actual din Pătrăuți constantin Morariu. Cum au ajuns străinii să facă din Morariu „*Andriewicz*“, se va vedea din cele citate mai jos. Cât de strașnic ne iubeau „zeii din olimp“, că nu numai pe noi căutau să ne schimbe, ci și numele nostru! „Ducându-și un Morariu“, — povestește nobilul și prea cucernicul părinte dela Pătrăuț în frumoasa S. S. scriere „*părți din istoria Românilor bucovineni*“, referitor la schimbarea numelor noastre de către străini — „din Mitocul Dragomirnei întâiașdată copilul la școala din Suceavă, directorul Theil l-a întrebat, cum se chiamă după poreclă? Tata i-a spus că se chiamă *Morariu*. Dară directorului nu i-a plăcut porecla aceasta, și de-aceia l-a întrebat iarăși pe tata, cum s'a chemat strămoșul lui cel dintâiu de care mai ține minte? Răspunzând tata că s'a chemat „*Andrii*“, directorul a stat numai decât pe aceea de l-a scris pe băet la școală cu porecla »*Andriewici*«, zicând că porecla aceasta este cu mult mai frumoasă decât porecla »*Morariu*«.

(Va urma.)

Agitator ucrain năimit din fondul școlar.

Vrăjmașii Românilor în țară se căinează prin toate foile lor, că Românii agitează cu mijloace diverse spre sporirea numărului lor la acest recensământ.

Rutenii ucraini, acești oameni nesățioși, insultă cu

batjocuri orice fetreprimdere din partea Românilor și înegresc pe orice Român, care numai un deget mișcă spre binele și prosperarea neamului străbun. Toată năpasta la ori-ce întâmplare o pun Ucrainii pe Români și strigă în gura mare «Gewalt» că Români îi asupresc și-i decimează pe zi ce merge.

Ca să li arătăm Rutenilor, că tocmai ei singuri sunt cei ce sapă în bunul Românilor, îi denunță cu minciuni, li jăfuesc și pradă ziua mare ce li este mai scump și bun, biserica, școala și pământurile strămoșești, vom da în cele următoare o eclatantă dovadă de o tălharie de astă dată față de fondul școlar al țării:

Învățătorul ucrain Koski Poklitar a fost trimis de către panslaviștii stockiani din capitală în ajunul recensământului la Davideni-Srub pe spesele fondului școlar al țării, ca să prepare locuitorii de acolo pentru recensământ în favorul Rutenilor.

În urma cererii conducerii școlare de acolo, consiliul școlar sau mai bine zis inspectorul Daszkiewicz din Storojineț a lărgit școala din Davideni-Zrub cu o clasă mai mult contra voinței poporului eventual a factorilor competenți. Această lărgire grăbită a făcut-o inspectorul rutean Daszkiewicz probabil mai mult cu scopul ascuns de a câștiga puteri agitatorice pentru Ucraina lor blăstămată, căci acest mai marele dascălilor ucraini a dispus iute ca fulgerul trimiterea învățătorului Koski Pokletar la Davideni-Zrub chiar cu 3 (trei) luni înainte de năimirea localului și pregătirea acareturilor de școală.

Contra poruncii de a pregăti local pentru școală înțelepții oameni din Davideni-Zrub cunoscând planurile diabolice ale păscarilor ucraini cu Daszkiewicz la comandă, au și recurat imediat, la care recurs Daszkiewicz a răs de era să-și piardă și cumpătul, a răs în pumni să nu-l vadă nime și a respins recursul.

Pentru aste fapte ar trebui Stocki să grijească pentru Daszkiewicz o medală galbănă, căci acest Berechet inspector a născocit sdravene planuri pentru pierderea Românilor și stergerea lor de pe sacrul pământ al Bucovinei și în special din Davideni-Zrub. Ei, lume judecă: Lui Pokletar nu i s'a năimit nici local pentru școală și nici nu avea acareturile trebuincioase și hopiată! ca din cer picat în sat la agitație ucraină pentru recensământ. Drept aceea Pokletar învățătorul fără să aștepte pregătirea necesară pentru deschiderea claselor sale paralele, s'a dus la Zrub și a năimit o casă pe spesele școlii și apoi trei luni de zile puțin și-a bătut capul cu școala, a avut destul timp de a agita dela casă la casă. Bieții oameni au auzit lucruri neuzite din gura agitatorilor și asta pe mulți i-a înduplecat ca să se înscrie în listă ca Ruteni în timpul recensământului. Așa s'a și întâmplat! I-a succes cuconășului Koski de a seduce oamenii din Zrub după placul lui.

Așa se purcede în tabăra Rutenilor? Suntem curioși, ori de are știre despre acest jaf cubanii fondului școlar prezidentul țării? Ministrul cultelor și instrucțiunilor știe oare ce se face cu banii fondului școlar? Oare banii fondului școlar sunt bani destinați pentru agitație-

nile Ucrainților? Cum vine, că Koski Pokletar a fâsuî bani din banii fondului școlar pe câteva luni spre a pute îndeplini misiunea superiorilor săi la agitații ucraine? Să ni arete inspectorul ghibaciu rutean Daszkiewicz că Pokletar a fost decretat de abia după aflarea localului pentru clasă paralelă și apoi plătit din fondul școlar al țării, de alt-cum îl vom soma pe acest inspector obraznic înaintea ministrului de culte și instrucție pentru astfel de fapte nelegiuite.

Românii din Davideni.

„Preoțimea are cuvântul“.

Alegerle se apropie și candidații trebuie să-și pregătească terenul cât se poate de bine. Unii au început de mult a colinda satele, ca să-și câștige pe cei mai de samă săteni pe partea lor. Orișicum au căutat să se pue bine cu preoții și învățătorii satelor, cari le pot și ajuta și strica foarte mult candidaților. Unii dintre aceștia și-au început „colinda“ cu rachiul și mese mari, pe lângă celelalte fâgădueli deșarte. Cu toate acestea „bieții“ candidați nu prea faceau vâlvă mare în jurul lor, fiind pe de o parte noi în politică și pe de altă parte, neavând toate mijloacele de agitație și vre un organ de publicitate, în care să-și trâmbițe personalitatea și faptele săvârșite întru rădicarea poporului. Apoi și alegătorii își zic în gândul lor „să mai cercăm și cu aista“.

Nu se petrece tot așa cu politicianii cei mari, cu Florea și Lupu și Aurel Onciul. Aceștia văzând că organizația „cea mai temeinică“ a partidului nu e de nimic și că nu le asigură puterea și influența dorită, își strâng prin „leader“-ul, conducătorul învățătorimii pe învățătorii, „oficierii“ lor, de odinioară într-un „congres“, își trâmbițe pentru a suta și a mia oară „faptele“ și meritele ce le au pentru popor și învățătorime, care mai mult de silă le dă un vot de încredere și sub presiunea amintirilor politiciani, desaprobă atitudinea noastră, cu toate că nu am atins cu nimic învățătorimea română, din potrivă îi aducem servicii descoperind uneltirile ce se făuresc în dauna ei.

Ceea ce am prorocit s'a și întâmplat la congresul învățătoresc din Rădăuț. Învățătorimea nu și-a precizat nici decum punctul său de vedere în viața politică și nici nu a luat o îndrumare pentru organizația ei ca stare socială și ca factor deosebit de însemnat în rostul neamului nostru. Să se adune pe o vreme așa de grea și cu cheltueli mari, numai pentru văditul scop de a tocmi cinstea și reputația unor politiciani fără scrupule și demnitate, cari mereu au abuzat și abuzează de încrederea și sprijinul învățătorimii române, nu e o dovadă de serioșitatea și importanța ce ar fi trebuit să le aibă un congres al învățătorilor, dorit de atâta vreme. Un congres trebuia să dureze cel puțin două zile, ca să se desbată toate trebile ce privesc învățătorimea și neamul nostru, iar nu trei ore. Mulți învățători ce-și dau sama de rostul lor, s'au indignat de felul și condițiile, în cari s'a ținut congresul și ceea

ce nu au putut spune acolo, vor face-o în ziare și în adunări publice.

Congresul a fost făurit și plănuit de politicianii noștri. Ei s'au temut de congresul național și au pus la cale un congres al învățătorimii. Ce și-au gândit ei? Congresul național ne poate trage fără cruțare la răspundere și noi ce începem, dacă nu ne-am asigurat dinainte vreme de partizani, și de încrederea vre unei stări. Politicianii au procedat cu plan. Ziar în care să se laude pe ei și să insulte pe alții au, le mai trebuia să vadă ce e cu învățătorii, pe cari îi uitase de la „împăcare“ cu totul. Învățătorii, ca să le arate că-s oameni cu bun simț și cari doresc pacea, i-au aplaudat la congres în cuvântările lor; însă când va veni vremea să se rostească definitiv, de bună samă că vor purcede cum cere voința mulțimii și după cum cer și interesele superioare ale neamului. „Rezoluția“ luată de congres să nu-i prea bucure din cale afară pe politicianii noștri, cari s'au mulțămît în suflet, că învățătorimea e pe partea lor. De acuma să încerce cineva lupta, dacă voește să fie „sdrobit și rușinat“.

Însă au văzut și au înțeles și politicianii că congresul nu a isbutit tocmai pe placul lor și că învățătorimea noastră nu mai voește să fie epitropisită politicește de oameni discreditați la popor și urgisiți de opinia publică, și încep a face ochi dulci preoțimii și se îndură să-i dea și ei cuvântul acuma, înaintea alegerilor.

După ce a fost provocată preoțimea noastră în „Foaia poporului“, i se întinde ramura de maslin a păcii și, de nu va reuși, se va „încerca a suta și întâia (sic) oară o împăcare trainică cu preoțimea“, pentru că împăcarea „este de lipsă (sic) pentru binele neamului nostru“. Încercarea aceasta a politicienilor celor mari își are pricina ei hotărâtoare. Preoțimea, cu toate că a fost batjocurită, clevetită, împroșcată și hulită de foștii „democrați“ (??) prin „Voința poporului“, în adunări populare și chiar și în sfatul țării, și cu toate că „democrații“ au căutat să sdruncine toată vaza și puterea ce o are preoțimea la popor, ceea ce au și isbutit în parte, astăzi, prin munca și prestigiul ei, câștigă pe încetul încrederea și dragostea poporului, care înțelege că preotul și învățătorul sunt luminătorii și binefăcătorii lui. În timpul din urmă s'au încredințat și învățătorii că vrajba și dușmănia cu preoții aduc daune nespuse de mari poporului, care e sătul de hărțueli și lupte murdare, și nu voesc să se uite la vorbele ademenitoare și pline de înșelăciune ale politicienilor. Deci, de voe de nevoe, caută prietenia preoțimii și, după ce au hulit-o și amenințat-o cu războiul, îi întind mâna de împăcare. Odată ce și-au câștigat preoțimea pe partea lor, pe țărani îi mângâie, ca și până acuma, cu „trebile ogorului, pășunii și ale pădurii“ și în felul acesta, nestingheriți de nimene, pun mâna pe putere și trag foloase materiale și morale pe spatele întregului neam. Din articolul d-lui A. Onciul din „Foaia poporului“ se vede răsvedit slăbiciunea sa înaintea alegerilor, slăbiciune pricinuită de apucăturile sale nesocotite și nedemne și de sfatul unor inși, cari de la intrarea lor în politică ne-au adus numai rușine și pa-

gube grele. De celelalte planuri și spuse ale d-lui A. Onciul nu amintim. Atâta îi spunem hotărât că pe câtă vreme, d. A. Onciul nu-și va schimba tactica sa politică și nu se va desbăra de statul unor oameni ce-i pregătesc moartea politică, niciodată cărturarii noștri cinstiți și iubitori de neam nu-l vor urma și nici nu-l vor aproba, ci îl vor ignora și-l vor discredita politicește. De când face d. A. Onciul politică, în totdeauna s'a schimbat și a făcut ce i-a trăsnet prin cap fără să fi ținut samă și de părerea altora. Politica nesocotită și absolutistă a d-lui Onciul ne-a adus multe daune ireparabile și a dat puterea din mâna noastră pe neluptate dușmanilor noștri. Acuma, ca vice-prezident și conducător al partidului, nu a ținut samă de dorința generală a Românilor să convoace congresul național, la care să iee parte toate stările neamului nostru și în care să se limpezească situația politică în tabăra românească, ci s'a dedat la fapte prin scris și în graiu, cari numai demnie de un conducător nu sunt și de cari fapte și spuse se folosesc dușmanii noștri, cum e „românizarea Bucovinei” și „chestia bisericăscă”. D. A. Onciul în calitate de conducător al partidului național insultă membri de ai partidului în ziare străine („Minerva”) și a provocat o stare socială împotriva alteia.

Cu totul condamnată a fost atitudinea d-sale și față de ziarul nostru. Nu ne-am atins de loc de d-sa și, cu toate acestea d. A. Onciul ne-a învrednicit cu o serie întregă de batjoruri, hule, clevetiri și improscări, cum obișnuise odată la adresa preoțimii și a „intelligenții ticăloase”. Noi am trebuit să ne punem în apărare legitimă față de atacurile murdare ale d-lui Onciul. Serviciile ce le-a adus ziarul nostru neamului românesc sunt destul de mari. Am demascat politica nenorocită și stricătoare a unor deputați, am contribuit să ferim țărănimea noastră de o catastrofă sigură, am adus în vileag neajunsurile din tabăra noastră, am descoperit poftetele de îmbogățire ale unor politicieni, am limpezit afacerea bisericăscă și am exercitat un control în ramurile vieții noastre obștești. Partid nu am înființat, ca să nu aducem vrajbă între noi și nici nu înființăm. Cerem însă cu stăruință ca voința mulțimii să fie respectată și cerem numai decât convocarea grabnică a congresului național.

Dacă am fi înființat vre un partid, d. A. Onciul nu ar avea nici o grijă să se teamă de noi. I-ar fi luat pe rând pe toți partizanii și i-ar fi insultat cum a făcut cu „apărăriștii”. Ziarul nostru e un organ de control și coloanele sale sunt deschise fiecărui Român. În jurul nostru nu se află doritori de deputăție și nici nu avem fonduri grase pentru întreținerea ziarului. Cum va sprijini publicul român acest organ, așa se va susține. Va voi publicul român, ca voința lui să fie respectată și să-și spue liber părerile și convingerile, ne va sprijini și astfel adevărata putere va fi tot a mulțimii. Până acuma am avut ziare de partid, cari preamăriau pe cei grupați în jurul lor. Organul partidului „Foaia poporului” ne este o pildă vie. De trei luni se laudă mereu dd. Onciul, Lupu, Tofan și Chisanovici, iar cei ce cârnesc ceva sunt amenințați și batjocuriți. „Foaia

poporului” e cu mult mai rea decât „Voința poporului” de tristă amintire. Apoi trebuie de notat că „Foaia poporului” e sprijinită de un institut de credit, de tovărășii comerciale și de politicienii noștri. Redactorul-șef al „Foi”, e plătit gras degeaba. Cu ziarul nostru e altfel. El e susținut numai de banul fiecărui abonat cinstit. La noi toți lucrează fără lefuri, și numai din dragoste de neam. Noi nu am fi în stare să-i dăm șefului-redactor de la „Foaia poporului” o leafă așa de mare.

Ar fi o crimă când nu s'ar putea susține un ziar independent la noi. Am fi veșnic îngenunchiați și înșelați de vre o câțiva politicieni lacomi și fără scupule cum s'a întâmplat până azi. Greutatea răspunderii nu va cădea pe noi, cari avem dor de muncă și ne expunem în aceste vremuri, ci pe public, care nu va cunoaște seriozitatea situației și va păstra și pe viitor o îndolență condamnată. Dacă ziarul nostru se va susține și rădica, va fi numai meritul publicului român, doritor de vremuri mai bune pentru poporul nostru. Cei 1314 de abonați vor fi în stare să susție un ziar. Prin ajutorul publicului vom învinge și greutățile nespuse de mari ce ni le fac politicienii noștri. Mulți ne-au plătit abonamentul chiar pe 2 ani.

Și acum vre o câte cuvinte celor ce ne impută că de ce nu-i „apucăm” și pe ceilalți deputați români? Ceilalți deputați nu au atâtea păcate pe suflet, nu s'într'atâtea posturi conducătoare și cu ei ai sfârșit-o în trei patru șire. Dacă și ceilalți nu vor împlini cele ce au făgăduit alegătorilor, nu-i vom cruța nici pe ei. Așteptăm ce atitudine vor lua deputații G. Sêrbu, T. Simionovici, A. Hormuzachi și T. Isopescu cu privire la convocarea congresului național. Se feresc și ei de congres ca d. A. Onciul? D-lor au datoriat să grăbiască și să-l silească pe d. Onciul să convoace congresul național, nu numai să se îndure a da odată cuvântul învățătorimii, apoi preoțimii, iar poporului și celorlalți cărturari nici odată. Deputații români „au cuvântul”.

Traian Volbură.

Cum se cultivă învățătorimea noastră.

Avem la țară și la orașe o învățătorime cultă, care numai cinste face neamului românesc, dar pe cât de frumos este acest compliment adus totalității învățătorimii, pe atât de triste sunt unele cazuri, când oameni, cum i-a dat Dumnezeu, capătă mâncărime de limbă sau de condeiu și sub titlul de „învățător” își furișează produsele lor spirituale, tocmai în acele locuri, unde ar trebui să figureze capacități (!) recunoscute (de cine?) din sânul învățătorimii. D. P. Damian, bună oară, a eșit cu produsele sale literare înaintea d-lui G. Rotieă (Gard?) și a scris odată în „Voința poporului” imnuri de mărire și laudă la adresa d-lui A. Onciul ca și Homer la adresa lui Achil. Lucrurile aceste însă au stârnit la timpul său haz nespuse. Azi, când toată lumea știe părerea învățătorimii despre dd. Onciul și Lupu, după ce această părere a fost fiesată de repețite ori cu competența unui

Chisanovici, Turcan etc. prin scrisul și vorbirile lor, credem că e înjositor pentru învățătorime, dacă în fiecare număr al „Foi poporului“ un Damian, Smocot, etc. „macină“ meru același lucru: „că învățătorimea fără scutul d-lor Onciul și Lupu s'ar pierde, că nu ar însemna nimic „pe plaiul strămoșesc“, că ea trebuie să-și „strângă rândurile în țara lui Ștefan cel Mare“, și tot așa cu fraze tot mai late sau mai stâlcite, cum le știe îndruga numai fantazia unui elev din clasa a IV-a. E drept că prin aceasta „cresc“ dd. Onciul și Lupu meru în ochii „lumii“, dară să judece lumea, dacă prin astfel de prosterneri orientale nu se înjosește o stare și nu se dau pilde de tot triste pentru învățătorimea tânără și pentru cea viitoare. Aceasta nu e creștere politică, ci slugărnice politică, din care câștigă doară indivizii Smocot, Damian, ș. a. și „Foia poporului“, care ține să aibă în fiecare număr un „articol“ scris de un „învățător“.

Despre creșterea politică să vorbim numai în treacăt, pentru că politica e acum la modă. Scopul nostru a fost să vorbim îndeosebi despre creșterea național-culturală, creștere, care în timpul din urmă se pare a fi de tot nebăgată în samă. Aici atingem un punct foarte gingaș. Cu toate că conducătorii politici Onciul, Lupu, Chisanovici (poate și Tofan?) sunt oameni cu mult curaj (la clevetire? N. R.) și cu spinarea cârligată mai mult pe spate, decât înainte, și cu toate că propovăduesc meru ca să se întrebuinteze în toate lucrările noastre naționale, fie politice, fie economice sau culturale, numai adevărul, totuși generația mai tânără pare că în ciudă se supără foc, ba se dușmănește chiar, dacă îi spune cineva, fie chiar superiorul său, adevărul și voește să o îndrepte pe calea muncii naționale. Superiorul, bună oară, nu poate să conducă într'un sat toate societățile culturale și economice, să facă și cor bisericesc, să ție și prelegeri pentru analfabeți. În cele mai multe sate trebile acestea stau baltă, pentru că superiorul sau cel ce voește să lucreze nu e sprijinit de tineretul învățătoresc, în unele sate destul de numeros. Nu numai că mulți sunt cu totul nepricepuți în afacerile amintite, dar nici nu se lasă introduși și călăuziți. Și ce credeți că fac, dacă nu se îndeletnicesc cu lucruri culturale și economice? Nu fac nimic și a nu face nimic e începutul tuturor relexor. În schimb se mândresc meru cu starea noastră și cu conducătorii politici, ale căror intenții de multe ori nici nu-și bat capul să le pătrundă. Iată deci un alt curent stricător stării noastre învățătoresci! Și în urmă al treilea curent!

În „Neue freie Lehrerzeitung“, care, deși e scrisă în nemțește, totuși face politică românească, nu atât de stare, cât de persoane, se află totdeauna și ceva pedagogie și un „Feuilleton“. Politica din „Lehrerzeitung“ e totdeauna originală și românească, „Feuilleton“-ul însă și articolele pedagogice nici odată. Fie că sunt copiate la întâmplare, fie că-s originale nemțești. Conducerea foii ar putea îngriji de lucrări originale și, în lipsa acestora, ar trebui să tipărească lucrări străine de valoare, cari să aducă un folos culturii și dezvoltării stării ca atare și a neamului. De 10 ani foiletonul conține numai lucrări și scrieri ușoare, ba chiar ușuratică, menite să gădile

puțin oarecari nervi ai cetitorului sau ai cetitoarei și să treacă apoi fără urmă. Unica lucrare, care după spusa autorului (Leonhard Piotrowski, Oberlehrer in Itzkany) va rămânea, căci e: „für Volksschulen bearbeitet“, este seria de foiletoane „Bukowina“, apărută în „Lehrerzeitung“, începând cu Decembrie, Ianuarie și terminată la 18 Faur, se vede că va apărea în curând și în broșură în editura foii. „Bukowina“ ar avea să fie deci un fel de istorie-statistică a Bucovinei. Modul cum e compusă această scriere nu-l caracterizează numai pe autorul ei, ci și pe d. patron al foii găzduitoare de așa fel de năsbătii. Istoria d-lui L. Piotrowski e pentru literatura istorică aceea, ce e volumul d-lui P. Damian pentru literatura poetică. Poeziile d-lui P. Damian au stârnit cel puțin răsăte și haz homeric la șefii de la „Lehrerzeitung“ și „Foia poporului“, pe când „Bukowina“ e trecută în liniște și ca mâne vom vedea o broșură în mâna elevilor de alte națiuni și din acea broșură vor învăța despre originea satelor românești cele mai sfruntate neadevăruri și iscodituri, vor ceti seria de principii moldoveni cu nume schimosite, caracterizați de autor, nu după vrednicie și faptele lor, după felul morții lor, așa că străinii de mici nu ne vor putea judeca după merit, dacă am avut domni, cari au murit spăzurați, junghiați, înecați, sdrobiți, otrăviți, jupiți sau cel puțin morți în surghiun, de foame sau de otravă.

Uitați-vă, bună oară, ce știe d. Piotrowski, „Oberlehrer“, despre locuitorii Bucovinei: „Rutenii locuiesc mai ales Nordul Bucovinei. Fiind înrudiți cu Sarmății s'au așezat aici pe timpul împăraților romani (!?), parte în gospodării isolate, parte în sate (?) (Gemeinden). În timpul de față (?) se mai numără la ei și Huțulii (Uții)“. „Românii au venit în veacul al XIII-lea cu Dragoș din Transilvania (!) în țară și s'au așezat în partea sudică a Bucovinei... La început au fost ei păstori“. Coloniile nemțești și policești sunt numărate toate pe nume, schimosindu-se iarăși nume românești sau traducându-se iarăși nume românești în nemțește ca: Negrileasa-Schwarzthal, Frisaca-Eisenau.

Se spune mai departe: „Armenii au venit în Bucovina sub Alexandru cel Bun în anul 1313“. Cum au fost nimiciți dd. Iorga, D. Onciul, I. Nistor cu câteva șire ale d-lui Piotrowski! Acuma de abia înțelegem noi, de unde are d. A. Onciul teoria cu românizarea Bucovinei.

Dar la urma urmei nu ne miră, nici modul cum a scris, nici ospitalitatea foii învățătoresci, ci ne miră că nu s'a aflat nimene, care să apere lumea de așa o caricatură hidoasă, ce ne compromite în ochii neamurilor conlocuitoare. D. T. Balan făcea mai bine, ducă în loc de o aprețiar slabă a congresului din Rădăuț, ar fi făcut o critică bună și aspră asupra „epopeei istorice“ din „Lehrerzeitung“. Să lăsăm șaga la o parte! Nu constituie astfel de lucruri, ca foiletonul amintit, o batjocură pentru noi și o demoralizare pentru cei ce-și culeg știința lor numai din „Lehrerzeitung“, la care tineretul învățătorimii române ține foarte mult? Ba da! Și deaceea trebuie să fim cu ochii în patru și, ținând la starea noastră, să ne ferim de lucruri, cu cari ne compromitem starea și neamul nostru. Eu, un învățător vechiu, cred că simpatiile poporului și binele neamului nu se câștigă nici prin lin-

gușire, nici îngâmfare, nici prin pierdere de timp cu lucruri ruinătoare de sănătate și bani, ci prin muncă cinstită națională și trează!

Un învățător bătrân.

Rectificări.

Nu este adevărat, că țaranii Forfotă și Bonches „nu prea aveau încredere în cinstea și făgăduielele mele“, ci adevărat, că nu numai țaranii numiți, ci toți țaranii cari au avut și au de a face cu mine au avut și au încredere în cinstea și făgăduielele mele, pentru că eu nici odată n'am umblat cu țaranii altfel, decât numai cinstit și nici odată n'am făcut făgăduiele care nu le-ași fi împlinit. Nu este adevărat, că d-l prof. George Tofan e supus poruncilor mele, ci adevărat că d-l prof. Tofan îmi e numai un sincer și devotat tovarăș de muncă, care face numai aceea, ce se împacă cu conștiința D-sale. Nu este adevărat, că societatea „Silva“ s'a constituit de formă, pe hârtie și numai de fața lumii și a autorităților pecând de fapt a toate făcător ași fi fost eu și d-l prof. Tofan ar fi îndeplinit numai porunca mea, ci adevărat, că societatea „Silva“ e o tovarășie românească înființată conform legilor în vigoare și că eu sunt alături cu alți tovarăși numai un colaborator la această tovarășie. Nu este adevărat, că din banii Centralei s'a dat la 5 Dorneni câte 200 cor. bani de călătorie pentru Viena, ci adevărat, că s'au dat acești bani din mijloacele tovarășiei „Silva“. Nu este adevărat, că țaranii, cari au străduit, ca afacerea Dornei să se întărească unei firme românești n'au avut nici un folos, ci adevărat, că fiecare țaran, ce s'a atins numai de „Silva“ a avut folosul său. Nu este adevărat, că firma Götz ar fi imbiat pe acționarii țarani dela „Silva“ că le dă: „1. Jumătate de milion despăgubire; 2. tot lucrul îl va da numai țaranilor români din ținutul Dornei; 3. tot lemnul de căzătură îl va vinde cu un preț potrivit tot țaranilor; 4. îi va lua pe țarani ca acționari; 5. va observa cu cea mai mare strictețe legea privitoare la accidente și nenorociri și 6. le va da muncitorilor o plată după nevoia și scumpetea traiului“, ci adevărat, că asemenea oferte nu s'au făcut nici odată „Silvei“, fapt pe care îl pot mărturisi sub jurământ funcționarii „Silvei“ și toți acționarii, cari au solvit părțile lor.

Acționari cari nu solvesc părțile, nu se bagă în samă.

Nu este adevărat, că eu prezentându-se mie de acționarii „Silvei“ ofertele sus amintite ale firmei Götz le-ași fi refuzat din motive egoiste, că ași fi zis, că așa ceva nu se poate face, pentru că s'ar supăra ministrul de agricultură și că pe veci țaranii nu vor mai putea pune mâna pe astfel de întreprinderi mănoase, ci adevărat, că eu de toate acestea nici cu spatele nu știu nimic.

Toate acestea aserțiuni sunt iscodituri clivitoare și neadevărate.

Nu este adevărat, că eu ași fi făgăduit cândva țaranilor acționari, că în scurtă vreme se vor face putrezi de bogați, ci adevărat, că eu o atare făgăduință nici odată n'am făcut țaranilor și că le-am spus țara-

nilor numai, că fiecare după puterea părtașiei sale participă la venitul afacerii și că fiind afacerea bună și bine condusă vor putea avea venitul corespunzător. Nu este adevărat, că eu ași fi amânat mereu țaranii cu făgăduiele deșerte în privința manipulației lemnului, ci adevărat, că pentru manipulația lemnului s'a scris o licitație publică, la care au participat toate lifele, la care oferta țaranilor a fost cea mai scumpă, pecând oferta unei firme jidovești cea mai ieftină. Nu este adevărat, că manipulația lemnului s'a dat pe zece ani, ci adevărat, că văzând noi dela „Silva“, că ofertele țărănești sunt cele mai scumpe, am anulat licitația și am încredințat manipulația lemnului la vre'o 40 manipulanți indeosebi țarani și numai pe un an.

Tot deauna am spus țaranilor, că în condițiuni egale, oferenții țărănești au preferință.

Acest principiu s'a respectat totdeauna.

Prin urmare nu este adevărat, că o droaie de jidani cari nu aveau nici o prindere și dintre cari mulți au fost cămătari, înșelători și jupitori ai bieților țarani, au căpătat manipulația, ci adevărat, că afară de un singur caz (și în acest caz jidanul e întovărășit cu un țaran român) toată manipulațiunea s'au dat țaranilor români, și numai în două cazuri mici și la manipulanți nemți. Nu este adevărat, că la tovarășia „Silva“, al cărei membru suplinitor în direcțiune sunt și eu, e de lipsă a „unge“ pe cei mari dela conducere, ca să se capete lucrul cerut, ci adevărat, că atari mârșavenii sunt absolut imposibile la tovarășia „Silva“. Nu este adevărat, că tovarășia „Silva“ plătește muncitorii mai rău decât i-a plătit firma Götz, ci adevărat, că țaranii azmuțați de agitatori înșelători, fac pretenții imposibile, cari firește că nu se pot considera fără a periclita existența întreprinderii.

Nici o întrepindere din lume nu se poate considera ca instituțiune de milostenie și prin urmare nu se poate cere ca o întreprindere comercială să plătească muncitorii așa precum vreau ei, ci numai așa, precum o poate suporta respective întreprindere.

Nu este adevărat, că societatea „Silva“ a fost numai un mijloc de îmbogățire pentru jidani și pentru mine, nu este adevărat, că țaranii români din ținutul Dornei îndură din cauza „Silvei“ cele mai grele nevoi, ci adevărat, că „Silva“ s'a înființat pentru a face posibil țaranilor de a se face însiși stăpâni pe afacerea Dornei, adevărat, că țaranii Dorneni numai folos au tras din înființarea „Silvei“ și la nici un caz vre'o pagubă. Nu este adevărat, că eu sunt dușmanul aprig al țărănimii, ci adevărat, că eu prin fapte am dovedit, că sunt cel mai sincer și priincios luptător pentru starea țărănească. Nu este adevărat, că la porunca mea muncitorii au fost siliți să glasuiască pentru un anume candidat, ci adevărat, că eu numai am sfătuit țaranii, să alegă în prima linie pe harnicul și luminatul judecător din Câmpulung Dr. Romul Reuș și în linia a doua pe maestrul silvic George Sârbu. Nu este adevărat, că țaranii Dorneni au suferit în timpul alegerii asupra și siluirii,

ci adevărat, că eu nici odată n'am îndrumat asupra și siluirii electorale.

Nu este adevărat, că o firmă românească de sub conducerea mea ar fi o unealtă de siluire a voinței muncitorilor la alegere, nu este adevărat, că ea ar fi un mijloc de sărăcire a țărâniei, nu este adevărat, că ea ar fi o răsadniță bună și mănoasă pentru jidani și rusneci galițieni, ci adevărat, că firmele românești de sub conducerea mea se poartă întru toate corect, sunt bine făcătoare neamului românesc, ajutând internatele, văduvele și orfanii, dând stipendii la elevi români, cari se dedică carierii comerciale și sunt prin urmare resadnițe bune și mănoase pentru românii din Bucovina. Nu este adevărat, că candidatul Boncheș ar fi fost îmbiat de mine sau de „Silva“ direct sau indirect cu 6000 cor. și o slujbă cu o leafă de 140 cor., dacă se va retrage dela candidatură, ci adevărat, că toate acestea nu sunt nici la știrea mea, nici la știrea „Silvei“. Nu este adevărat, că țăranul și-a dat toată puterea din mâna sa, ca să fie ucis hoștește tocmai de aceea, căroră le-a încredințat toată puterea, ci adevărat, că eu totdeauna am ajutat și ocrotit țărâniea unde am putut. Nu este adevărat, că eu aș fi vândut „Silva“, ci e adevărat, că mie asemenea lucruri nici prin vis nu mi-au trecut, adevărat, că aceasta e imposibil a face, pentru că „Silva“ își are funcționarii ei prevăzuți în statute, cari de nime nu se lasă vânduți. Nu este adevărat, că eu de dragul bacșilor grase aș fi vândut societatea „Silva“ la o companie curat jidovască, ci adevărat, că eu aceasta nici odată n'am făcut și că „Silva“ există și azi precum a existat dela înființarea ei. Devenind imposibilă financiara „Silvei“ din cauza uneltirilor dușmănoase ale concurenței, am pus la cale o societate pe acții numită „Bucovina“, la care participă „Silva“ cu 50.000 cor. capital de acțiunii. Nedisponând „Silva“ deocamdată de bani capitalul acțional s'a avansat de băncile Länderbank și Anglo-Bank din Viena, care va trebuie amortizat succesive în timp de 6 „ani.“ Silva participă cu 10% la întreprindere și are dreptul de a numi suveran un reprezentant în consiliul administrativ.

Aceasta ispravă înseamnă un succes pentru tovărășia „Silva“.

Nu este adevărat că eu din incidentul înființării societății „Bucovina“ și trecerei afacerii Dorna în seama „Bucovinei“ aș fi primit vre un bacșis, ci adevărat, că n'am primit nici nu mi s'a oferit, și dacă mi s'ar fi oferit aș fi respins cu indignațiune ori ce darușag bănesc. Aceasta o pot mărturisi sub jurământ băncile din Viena și toți acționarii. Nu este adevărat, că cu prilejul predării afacerii din Dorna în seama societății „Bucovina“ mi-ar fi dat vre-o lecție țăranii Dorneni, ci adevărat, că eu am dat unci deputațiunii țărănești în frunte cu George Boncheș lecții bine meritate, pentru că cereau dela mine ca să prefer un competent străin față de un competent ireproșabil român. Nu este adevărat, că eu nu i aș fi asigurat pe slujbașii și muncitorii români la noua stăpână „Bucovina“ a afacerii Dorna, ci adevărat, că nici unul din slujbașii și muncitorii cinstiți nu se va scoate din slujbă sau muncă, pentru că așa am făcut tocmealăi cu băncile din Viena. Dacă vre un slujbaș sau munci-

tor e scos din întreprindere, va fi și cauza pentru aceasta. Nu este adevărat, că firma Götz a asigurat foloase țăranilor, și că d-l Anhauch mi-ar fi asigurat venituri nemeritate; ci adevărat, că nici firma Götz nu a asigurat țăranilor foloase, nici firma Anhauch nu mi-a asigurat mie venituri fie meritate sau nemeritate. Nu este adevărat, că eu sărăcesc țăranii și că-i aduc la sapă de lemn, ci adevărat, că eu stăruiesc pentru rădicarea stării țărănești cum nime altul n'a făcut-o înaintea mea în Bucovina și că dacă țăranii vor asculta de povețele mele numai decât că vor scăpa din actuala mizerie. Povețele mele sunt: Minte școlită, muncă trează și frică de D-zeu, apoi iubirea adevărului și respectarea dreptății. Nu a fost o adunare țărănească, unde n'ași fi dat eu aceste învățături țăranilor. Nu este adevărat, că eu aș fi făcut o avere de milioane și că aceste milioane le-aș fi băgat în băncile din țeara englezească, ci adevărat, că eu n'am știre despre o atare avere, că nici un ban n'am depus la băncile englezești sau neenglezești și că toate aceste zvonuri sunt minciuni răutăcioase. Eu cedez ori și când prin act notarial toate pretinsele milioane ale mele pentru scopuri de interes comun. Nu este adevărat, că eu aș fi câștigat la lotăria pungei țărănești fie măcar un ban chior, ci adevărat, că la lotăria pungei țărănești — întrucât poate fi vorba de o asemenea lotărie — au câștigat numai țăranii. Nu este adevărat, că eu am pus în robie economică pe țăranii din Dorna, ci adevărat, că am încercat să-i scot din robia economică și din întunericul cultural.

Nu este adevărat, că eu aș avea de gând să proclam la Suceava ca candidat pentru dieta țării pe un preot, care ar fi rudă cu mine, ci adevărat, că eu nu mă amestec de loc în alegerea dela Suceava.

Nu este adevărat, că atunci când am fost în Dorna i-aș fi spus țăranului George Bocheș, că dacă se vor organiza țăranii, atunci vor alege „boi“ în dietă, ci adevărat, că am susținut și susțin, că curentul lațit între țăranii ca să alegă numai țăranii deputați în dietă, ar fi în dauna țărâniei, pentru-că dacă se vor alege numai țăranii, atunci țăranii noștri în dietă n'ar știe ce să înceapă, pentru-că nu-s cunoscători ai legiurii și ar sta în dietă ca niște boi. Țăranul poate fi un gospadar bun și iscusit, însă pentru deputație se recere cunoștință temeinică a legiurii și eu nu cunosc nici un țăran, care ar putea zice, că cunoaște legiuirea țării. Nu este adevărat, că a fost de lipsă să țin cu părtașii „Silvei“ un sfat în afaceri e chemată conform statutelor direcțiunea Silvei. Nu se poate cere, ca o însoțire pentru fiecare afacere să convoace adunări generale. Abstragând dela acesta împrejurarare conform statutelor se poate privi ca părtaș numai acel bărbat, care și-a solvit părtașia. Nu este adevărat, că eu aș fi spus acționarilor țăranii, că părtașiiile țărănești se vor plăti din venit, ci adevărat, că am spus țăranilor, că venitul afacerii se va împărți între părtași după puterea părtașiiilor. A fi părtaș numei la venitul isvorit din munca altora și fără a plăti părtașia e un lucru cu neputință, pentru-că atunci toți țăranii Bucovinei ar voi să

fie astfel de pătași. Nu este adevărat, că eu pe spatele țărănilor am ajuns la lefuri grase, ci adevărat, că am ajuns la lefuri numai prin munca mea. Munca omului se plătește în toată lumea și cu cât mai grea și iscusită e munca, cu atât mai mare e leafa. Eu am fost cu 33 ani consilier de tribunal, pe atunci cel mai tânăr consilier după vârstă și după ani de serviciu în toată Austria și nime nu va putea zice, că eu am străbătut la acest rang relativ destul de înalt în asemănare cu vârsta mea cu ajutorul țărănilor. Constgtez, că nu totdeauna le curge deputaților lefuri grase, ci numai acelor, cari is mai muncitori. Nu este adevărat, că eu aș fi spus cândva d-lui V. Lițu sau unei deputațiuni de țărani Dorneni, minciuni, ci este adevărat, că eu cu știință nici odată nu spun alta, decât numai adevărul. Nu este adevărat, că Centrala a cumpărat, o moșie slabă cu un preț mare, ci adevărat, că Centrala a cumpărat moșia Pătrăuțului cu un preț convenabil, fixat de o comisiune de cumpărare instituită anume spre acest scop. Nu este adevărat, că d. George Bocheș a lucrat, a cheltuit bani și s'a sbuciumat pentru mărirea mea, ci adevărat, că d. Boncheș aceasta nici odată n'a putut-o face pentru mine, pentru-că eu în părțile muntenești n'am candidat nici odată.

Dr. Florea Lupu.

Declarație.

Nu e adevărat că «din punga contelui se plătesc uneltirile »Revistei politice«, din punga lui s'a plătit candidatura lui George Boncheș și nu demult Atanasie Pridie a trimis restul banilor grafului la Bruck». Toate aceste, precum și celelalte clevetiri la adresa contelui sunt niște învinuiri nerușinate, puse la cale anume să se «înșele» lumea.

Dr. Teofil Lupu.

Știri mărunte.

Din incidentul aniversării zilei onomastice a d-lui inspector școlar districtual, Isidor Dolinschi, am trimis astăzi la 17/II 1911 — în loc de felicitare — la internatul din Rădăuț, suma de 10 cor. Mihaiu Bumbu, învăț. sup., Filimon Rusu, inv., Simion Boca cand. iur. și inv., Aspasia Carpiuc, inv., Victoria Carpiuc, inv. și Zenovia Corlațan, învăț. Toți din Cajvana.

Cununie. Duminică în 5 Mart a. c. a aflat loc în Crasna-Ilschi cununia domnișoarei Stefania Sovinschi inv. în loc cu d-l Dimitrie Corjan inv. în Mihoveni.

Caz de moarte. Mercuri, în 8 Martie, a murit în Pașcani d. profesor Iancu Gallin profesor în Botoșani. Repăusatul e bucovinean. Fie-i țărâna ușoară!

Mulțămită publică. Cu prilejul sărbării căsătoriei lui Toader al lui Gherasim Șuiu cu Elisaveta lui Toader Raea din Fundul Moldovei s'au colectat pentru „internatul de băieți români“ din Câmpulung la indemnul nunului mare, d-l Leon Curuz, suma de 26 cor. și 70 b. la care sumă au contribuit următorii domni: Leon Curuz și Ionică Herlea câte 2 cor.; V. Stefanescu, I. Ursu (învățător), Mihai Ursu, Chifor Ursescu, N. Țâmpău, D. Țâmpău,

pău, Costan Țâmpău, D. Ungurean, Iftimie Lițu, Nițucă Erhan, Gr. Ungurean, Gheorge Ungurean, N. Șuiu câte o cor. Tanasă Zdrob, D. I. Ursu câte 60 b.; T. Raea, I. Ax. Ursu, G. C. Ursescu, David Țâmpău, S. Zdrob, L. N. Zdrob, Garaleu Hârceag câte 40 b.; T. Popovici și P. Gr. Șalvar câte 30 b.; Ilie Lițu, P. Sălăgeanu, D. Ir. Ursu, M. Bârgovan, Pav. Poenariu, T. Herlea, Sp. Ungureanu, V. T. Pomohaci, Chir. Hârceag, P. S. Căilean, F. Șalvar, Nichita Șandru, L. Țâmpău, Ioana Rusan, N. N. Stoler, G. Il. Țâmpău, Zaharie Crișan câte 20 b.; G. N. Șuiu, Ilie Bota, Nițucă Șalvar, T. Ir. Ursu și D. G. Șalvar câte 10 b. Aduc cele mai călduroase mulțămite atât îndrumătorului, cât și contribuitorilor la această colectă. Vivant sequentes!

Directorul Internatului D. Logigan

Scrisoare Mult Stimatului Domn George Sêrbu, deputat imperial în Viena. Cu privire la scrisoarea d-voastre, adresată lui Ion L. Iacoban, privitor la rugarea noastră ca să interveniți pentru durerile noastre în afacerea despărțirii „Gutgebitului“ ne luăm libertatea a Vă răspunde cumcă noi nu suntem mulțămiți cu răspunsul d-voastre.

Ziceți adecă în scrisoarea trimisă, cumcă guvernul are acuma de lucru cu recensământul și cu alegerile dietale și din cauza aceasta nu are timp să se ocupe cu faptele comitetului comunal din Iacobeni și cu despărțirea „Gutgebitului“, care reprezintă astăzi o majoritate covârșitoare a Țițterilor de 4 ori mai mare ca a Românilor.

Noi știm de bună samă că atât comitetul țării, cât și guvernul în urma păcatelor aflate, au hotărât dizolvarea actualului comitet comunal din Iacobeni, și acuma ne-ar trebui încă ajutorul d-voastre ca să împingă afară actele cu hotărârea din vorbă care prin protecția deputaților străini se țin la dosar în guvern, în paguba Românilor, și a averii românești în Iacobeni — atâta e de lucru.

Noi nu credem că d-voastre, ați fi dispus, după cum se zice, a Vă expune pentru Aprilie, de dragostea Țițterilor, cari acuma nu au a vota cu noi. Așteptăm încă odată răspunsul d-voastre. D. A. Onciul ne-a ajutat până acuma, dară în timpul din urmă ne-a scris că nu se amestecă în cercul d-voastre ca să nu Vă supărați, dacă e treaba așa, atunci Vă rugăm, ajutați-ne, nu ne lăsați peirei. Ce a fost mai greu, e lucrat de noi și de alți oameni cu tragere de inimă. Ne mai trebuie acuma împingerea actelor afară de la guvern și cu acest lucru nu ar fi ocupați toți funcționarii recensământului și a alegerilor dietale, după cum ziceți d-voastre, ci în urma unei interveniri pentru afacerea Iacobeni trebuie numai un singur referent în câteva minute.

Vă salutăm cu tot respectul și Vă rugăm totodată ca să ne răspundeți până în 8 zile. Dela pașul acesta, care-l veți întreprinde pentru noi în privința afacerii sus numită, atârână și simpatiile noastre în viitor pentru d-voastre.

Cu stimă deosebită

Ion L. Iacoban, Dumitru Maxim, Ion D. Iacoban, George Iacoban, Stefan Ursan, Nicolaiu Maxim, Ilie Morariu, Ion Nichituș și Grigore Șutea.

Iacobeni, în 5 Martie 1911.

Credem că d. deputat G. Sêrbu va ținea samă de nevoia cea mai arzătoare a locuitorilor români din Iacobeni și va rezolvi afacerea în chipul cel mai prielnic pentru Români.